

عنوان مقاله:

ساز و کار تبعیض مثبت به مثابه ابزار محرومیت زدایی

محل انتشار:

فصلنامه زن در توسعه و سیاست، دوره 3، شماره 3 (سال: 1384)

تعداد صفحات اصل مقاله: 27

نویسنده:

ناصر فکوهی - دانشیار گروه انسان شناسی دانشکده علوم اجتماعی دانشگاه تهران

خلاصه مقاله:

یکی از ساز و کارهایی که بیشترین تاثیر را در تغییر وضعیت گروههای اقلیتی و محروم در جوامع کنونی در طول سالهای پس از جنگ جهانی دوم داشته، ساز و کاری است با عنوان "تبعیض مثبت" که چه در رابطه با مشروعیت ذاتی آن و چه در رابطه با تاثیر واقعی اش در تغییر موقعیتها بسیار بحث انگیز بوده است. کاربرد این روش در رابطه با موقعیت زنان در بسیاری از کشورهای جهان و در حوزههای مختلفی همچون ورود زنان به دانشگاهها، ردههای مدیریتی و به طور کلی به مشاغل زنانه موضوع بحثهای گوناگونی بوده است که میتواند با توجه به موقعیت خاص زنان در کشور ما و در مقطع کنونی که جامعه ایرانی دگرگونیهای عظیم و عمیقی را تجربه میکند مثمر ثمر باشد. در واقع موقعیت زنان در جامعه کنونی ایران در طول سه دهه گذشته تغییرات محسوسی را شاهد بوده است که این امر را می توان به وضوح در حضور و مشارکت اجتماعی گسترده آنها به ویژه در برخی از عرصهها همچون دانشگاهها و حیات روشنفکرانه و خلاقیت ادبی شاهد بود. با این وصف این حضور موثر که پیامدهای آن در سالهای آتی به دلیل ورود دانشجویان کنونی به حوزه زندگی اجتماعی بیش از پیش افزایش خواهد یافت، دارای مابه ازای مناسب و درخوری در سطح اشتغال نبوده است. اشتغال زنان ایرانی موقعیت نسبتا شکنندهای را نشان میدهد که چه در ارقام مطلق آن در مقایسه با اشتغال مردانه و چه در کیفیت آن یعنی سطح مهارت و میزان اهمیت فرصتهای شغلی به دست آمده به وسیله زنان در سلسله مراتب شغلی قابل مشاهده است. این وضعیت را البته نمیتوان خاص ایران و حتی خاص کشورهای در حال توسعه دانست. در بسیاری از کشورهای توسعه یافته نیز ورود زنان به حوزههای کاری و به ویژه ارتقاء یافتن آنها در سلسله مراتب شغلی نه در قالب یک تحول خودکار و آرام بلکه به سختی و با تکیه بر مطالبات و مبارزات برابرخواهانه خود آنها صورت گرفت. این تلاش ها الزامات پدرسالارانه موجود در جوامع انسانی را به تدریج و در درجههای مختلف به عقب رانده و راه را برای دگرگونی موقعیت خود فراهم کرد. هدف از مقاله کنونی پیش از هر چیز بحث درباره این سازوکار، ریشههای تاریخی آن، چگونگی انطباق یافتن آن با موقعیت زنان در کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه و در نهایت قابلیت استفاده از آن با توجه به نقاط قدرت و ضعف آن در وضعیت کنونی ایران است.

کلمات کلیدی:

تبعیض مثبت، جنبشهای اجتماعی، زنان، عمل مثبت، فمینیسم، مشارکت اجتماعی و مردسالاری.

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1793256>

